

Financiële samenvatting

De Jaarstukken is een geheel van documenten die niet makkelijk te lezen en te begrijpen zijn. Om het inzicht te geven in het geheel is een financieel-technische samenvatting op hoofdlijnen gemaakt.

In deze financiële samenvatting vindt u de volgende informatie:

- Een samenvatting van het financiële resultaat van de programmarekening 2024.
- Een toelichting op de belangrijkste verschillen tussen de begroting en de realisatie.
- Een toelichting op de financiële positie op 31 december 2024.

De bedragen in de verschillende tabellen zijn opgenomen in duizenden euro's. In de bijlagen kunt u een lijst vinden met de uitleg van een aantal financiële begrippen die we gebruiken in deze jaarstukken.

Overzicht baten en lasten 2024

Exploitatie	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil 2024
01 Wageningen Sociaal	-51.643	-50.368	1.274
02 Wageningen Fysiek	-18.441	-17.240	1.202
03 Bestuur en organisatie	73.890	74.613	723
Saldo van baten en lasten voor reservemutaties	3.806	7.005	3.199
01 Wageningen Sociaal	2.002	1.706	-295
02 Wageningen Fysiek	4.056	4.887	831
03 Bestuur en organisatie	-896	-982	-86
Mutaties Reserves	5.161	5.610	449
Resultaat na reservemutaties	8.967	12.615	3.648

Resultaat 2024

Het rekeningresultaat 2024 bedraagt € 12,6 miljoen positief. Dit is € 3,6 miljoen hoger dan het begrote resultaat van € 9,0 miljoen (begrotingsresultaat ná de slotwijziging van december 2024). Bij alle 3 de programma's zijn financiële voordelen gerealiseerd, als volgt te specificeren per programma:

- Programma 1, Wageningen Sociaal, financiële voordelen van in totaal € 1,0 miljoen. Hiervan is € 0,1 miljoen meegenomen in de voorgestelde budgetoverhevelingen van 2024 naar 2025. Daarna resteert € 0,9 miljoen aan overige financiële voordelen.
- Programma 2, Wageningen Fysiek, financiële voordelen van in totaal € 2,0 miljoen. Hiervan is € 1,0 miljoen meegenomen in de voorgestelde budgetoverhevelingen van 2024 naar 2025. Daarna resteert € 1,0 miljoen aan overige financiële voordelen.
- Programma 3, Bestuur & Organisatie (incl. bedrijfsvoering), financiële voordelen van in totaal € 0,6 miljoen.

De belangrijke oorzaken van het hogere rekeningresultaat zijn hierna samengevat.

A) Budgetoverhevelingen: een voordeel van € 1,1 miljoen (waarvan € 1,0 miljoen bij programma 2 en 0,1 miljoen bij programma 1).

In een apart voorstel (kenmerk: zaaknummer Z25.484280 en documentnummer D25.1289087) is de raad geïnformeerd over de door het college voorgestelde budgetoverhevelingen van 2024 naar 2025. Het college stelt voor om een bedrag van in totaal € 1,1 miljoen over te hevelen, waarvan € 0,5 miljoen voor meerjarige projectgelden. Als wij dit bedrag in mindering brengen op de afwijking van het resultaat, bedraagt de afwijking (ná voorgestelde budgetoverhevelingen) nog € 2,5 miljoen. Op 10 maart 2025 heeft de raad ingestemd met de voorgestelde budgetoverhevelingen.

B) Uitkomsten Decembecirculaire 2024: een voordeel van € 0,6 miljoen (programma 3)

Aan het eind van het jaar heeft het ministerie van BZK de decembercirculaire gepubliceerd. Dit levert de gemeente Wageningen een financieel voordeel op van € 0,6 miljoen in 2024. De raad is in januari 2025 via de informatienota Decemercirculaire 2024 geïnformeerd over de uitkomsten van de decembercirculaire. De extra inkomsten van € 0,6 miljoen worden in de algemene reserve gestort, tenzij de raad besluit tot een specifieke resultaatbestemming van dit voordeel.

C) Overige afwijkingen: per saldo een voordeel van € 1,9 miljoen (alle programma's)

Dit gaat over veel positieve en negatieve afwijkingen, waarvan de grootste hierna zijn opgesomd:

- Hogere belastingopbrengsten WOZ: een voordeel van € 0,6 miljoen.
De oorzaak hiervan is extra areaaluitbreiding, onder andere door de nieuwbouw in Kortenoord.
- Lagere lasten voor automatisering en informatisering: een voordeel van € 0,5 miljoen.
In verband met de transitie van de ICT-organisatie en de impact van de implementatie van Microsoft 365 zijn de uitgaven bij automatisering en informatisering zo veel mogelijk beperkt tot onvermijdbare vervangingen. Daarnaast zijn de opleidingskosten voor de 'Transitie toekomstige ICT-organisatie' beperkt gebleven door een deel van de trainingen in eigen beheer te doen.
- Resultaat verkoop grond en gebouwen perceel Mansholtlaan 4 te Wageningen, een voordeel van € 0,5 miljoen.
- Uitvoering Participatiewet: een voordeel van € 0,5 miljoen.
Dit betreft diverse financiële voordelen bij vrijwel alle onderdelen van product 626.30 Werkgelegenheid. Deze zijn direct of indirect verbonden aan de uitvoering van de Participatiewet. De voordelen zijn gerealiseerd bij re-integratie-trajecten en scholing, de integratie van Simpel Switchen in de reguliere uitvoering van de Participatiewet, Beschut werk en bij de uitvoeringskosten (kosten van beleids- en uitvoeringscapaciteit).
- Uitvoering sociale zekerheidswetten, een voordeel van € 0,4 miljoen.
De voordelen hebben betrekking op onderbesteding bij de uitkeringsbudgetten (BUIG-budgetten) voor verstrekkingen van bijstandsuitkeringen (algemene bijstand), IOAW, IOAZ, Bbz en Loonkostensubsidie.
In totaal is er in 2024 een voordeel bij de uitkeringen (BUIG-budgetten) ontstaan van ruim € 2,1 miljoen. Daarvan is € 1,6 miljoen al gemeld (én verwerkt in de begroting) via de bestuursrapportage najaar 2024 (€ 0,5 miljoen) en de slotwijziging begroting 2024 (€ 1,1 miljoen).
Bij de uitbetaalde studietoelage is in 2024 juist sprake van een overbesteding van het budget in verband met een toename van het aantal aanvragen.
- Opvang van vluchtelingen: een voordeel van € 0,3 miljoen.
Het voordeel wordt veroorzaakt door lagere uitvoeringskosten van de Wet Inburgering (WIN) en door ontvangen (incidentele) extra uitkeringen van het Rijk en het COA van in totaal € 250.000.
Via de 2e Bestuursrapportage zijn de geraamde baten (rijksvergoeding € 5.540.000) en de geraamde lasten (€ 2.891.000) voor de opvang van gevluchte/ontheemde Oekraïners in de begroting verwerkt. Het gerealiseerde resultaat in de jaarrekening wijkt nauwelijks af van het geraamde resultaat.
- Jeugdhulp: een voordeel van € 0,3 miljoen.
Bij de 1ste Bestuursrapportage is op basis van prognoses de oorspronkelijke begroting voor de jeugdhulpproducten opgehoogd met € 3,7 miljoen. De werkelijke kosten van jeugdhulp zijn afhankelijk van het aantal jeugdigen (en hun ouders) die gebruik maken van jeugdhulp en de soort hulp. Het aantal jeugdigen met geïndiceerde jeugdhulp is in 2024 licht gedaald ten opzichte van het aantal in 2023. We zien dat er wachtlijsten zijn en dat deze ook niet direct zijn opgelost, waardoor niet de volledige vraagbehoefte voor jeugdzorg in 2024 gehonoreerd en uitgevoerd kon worden.
- Bijzondere bijstand: een voordeel van € 0,2 miljoen.
Het aantal cliënten dat gebruik heeft gemaakt van de bijzondere bijstand is gedaald met 23% ten opzichte van 2023. De kosten zijn hierdoor lager dan begroot.
- Vrijval voorziening wethouderspensioenen: een voordeel ten opzichte van de begroting van € 0,2 miljoen.

De op de balansdatum bestaande verplichtingen voor de wethouderspensioenen (voor actieve en voor niet actieve bestuurders) zijn berekend door een extern bureau. De pensioenverplichtingen zijn actuariael berekend tegen de contante waarde. Voorheen (tot en met 2023) werden de berekeningen door ons zelf uitgevoerd op basis van uitkeringsbedragen en voorzichtige ramingen van de leeftijdsverwachtingen (uitkeringsduur). Nu de berekeningen geactualiseerd zijn op basis van actuariële grondslagen kan een deel (minder dan 10%) van de voorziening voor pensioenverplichtingen vrijvallen.

- Onderbesteding bij de budgetten voor initiatieven bij Samen Wageningen (product 610.00): een voordeel van € 0,2 miljoen.
Het voordeel heeft te maken met het feit dat we extra financiering van het Rijk hebben ontvangen via een 2-tal SPUK's (specifieke uitkeringen) bij de gebudgetteerde uitvoeringskosten voor Welsaam.
- Een voordeel bij de parkeervoorzieningen (product 214.00) van € 0,2 miljoen.
De gerealiseerde baten (parkeergelden) zijn hoger dan begroot. We stellen voor om dit resultaat te storten in de egalisatiereserve Parkeren. We overschrijden daarmee de in 2024 ingestelde limiet van deze reserve en derhalve vragen we de raad om hierover expliciet te besluiten via het daarvoor bestemde beslispunt in het raadsvoorstel.
- Minder uitgaven bij het uitvoeringsbudget Visie Economie: een voordeel van € 0,1 miljoen bij product 310.10.
De Visie Economie is eind 2024 goedgekeurd. Het uitvoeringsprogramma start daarom pas in 2025 en niet in 2024.
- Minder uitgaven bij onderzoeks- en uitvoeringsbudgetten op het gebied van stimuleren van bedrijfsvestigingen: een voordeel van € 0,1 miljoen.
De gebudgetteerde kosten voor Citymarketing, Circulaire economie en structuur/inrichting binnenstad Wageningen (centrumgebied) zijn in 2024 niet helemaal besteed.

Naast de hierboven opgesomde positieve resultaatafwijkingen van in totaal € 4,1 miljoen zijn er ook 4 posten met een aanzienlijke negatieve afwijking (in totaal een financieel nadeel van € 2,2 miljoen):

- Beschermd wonen: een nadeel van € 1,1 miljoen.
Met de gemeente Ede worden nieuwe afspraken gemaakt over de voortzetting en bekostiging van de Wageningse Pilot Beschermd wonen vanaf 2023. Formeel moet bestuurlijke goedkeuring nog plaatsvinden, maar het is duidelijk, dat in de nieuwe afspraken de financiering vanuit gemeente Ede op basis van nacalculatie (werkelijke kosten) plaatsvindt.
Het nadeel ten opzichte van de begrote inkomsten bedraagt € 1,1 miljoen. Dit bedrag bestaat voor € 0,3 miljoen uit een nadeel voor het begrotingsjaar 2024 en € 0,8 miljoen uit een bijstelling van de bijdrage voor het jaar 2023. In de slotwijzing van de begroting 2024, die de raad in december 2024 heeft vastgesteld, is voor de jaren tot en met 2022 een voordeel bij het vergoedingsbedrag voor de pilot Beschermd wonen opgenomen van € 1,3 miljoen. Daarbij is aangekondigd, dat in de jaarrekening een hiermee vergelijkbaar nadeel voor de jaren 2023 en 2024 wordt verwacht.
- Individuele ondersteuning en begeleiding: een nadeel van € 0,4 miljoen.
Bij ondersteunende individuele begeleiding zijn de uitgaven € 0,2 miljoen hoger dan begroot. Het aantal cliënten is behoorlijk toegenomen ten opzichte van 2023. Er is weliswaar een afname bij de inzet van basis ambulante begeleiding, maar daar tegenover staat een stijging van de inzet voor de veel duurdere specialistische ambulante begeleiding. Voor de opbrengsten van ambulante begeleidingstrajecten is in de begroting een bedrag van € 0,3 miljoen geraamd, terwijl de gerealiseerde opbrengsten voor ambulante begeleiding uitkomen op € 0,1 miljoen. Deze opbrengsten lopen mee in de financiering door de gemeente Ede van de Wageningse pilot Beschermd wonen.
- Stortingen in de voorzieningen voor personele verplichtingen: een nadeel van € 0,4 miljoen.
De stortingen hebben te maken met de voorziening verlofsparen, de voorziening voor WW- en BWW- (*Bovenwettelijke WW-uitkering*) verplichtingen en de voorziening Regeling Vervroegde Uittreding (RVU).

- Hogere salaris- en inhuurlasten voor de bedrijfsvoering (product 923.00): een nadeel van € 0,3 miljoen.
De hogere personele kosten worden veroorzaakt door ziektevervanging en invulling van vacatures door (duurdere) personele inhuur.

Een gedetailleerde specificatie van alle voor- en nadelen kunt u in de jaarrekening vinden bij de toelichting op het overzicht van de financiële baten en lasten per programma.

Financiële positie

De beschikbare weerstandscapaciteit is het geheel aan middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken.

In onderstaande tabel is te zien hoe de beschikbare weerstandscapaciteit zich in 2024 heeft ontwikkeld:

Onderdeel (x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Rekening 2024	Vershil 2024
Algemene Reserve	19.788	19.487	19.487	14.810	-4.677
Onvoorziene uitgaven	0	19	19	0	-19
Positieve saldi	13.884	0	8.967	12.615	3.648
Totaal	33.672	19.506	28.473	27.425	-1.048
Ondergrens	5.000	5.000	5.000	5.000	
Bovengrens	7.500	7.500	7.500	7.500	
Weerstandscapaciteit	7.500	7.500	7.500	7.500	

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit. Deze ratio geeft weer in welke mate financiële risico's kunnen worden opgevangen. En geeft daarmee inzicht in de robuustheid van de begroting en de financiële weerbaarheid van de gemeente. Dus op de mogelijkheden om op korte termijn financiële tegenvallers te kunnen opvangen zonder direct in de begroting en de beleidsambities te hoeven ingrijpen.

Het weerstandsvermogen wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit. Per 31 december 2024 bedraagt het weerstandsvermogen:

Onderdeel	Rekening 2024
Beschikbare weerstandscapaciteit	7.500
Benodigde weerstandscapaciteit	5.873
Weerstandsvermogen	1,28
Kwalificatie weerstandsvermogen	Ruim voldoende

Als norm is gesteld dat het weerstandsvermogen tenminste 1,0 (kwalificatie 'Ruim voldoende') moet bedragen. Aan deze norm wordt op 31 december 2024 voldaan, met een ratio van 1,28 met bijbehorende kwalificatie 'Ruim voldoende'.

Overige financiële kengetallen

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van een aantal belangrijke financiële kengetallen. De wettelijk verplichte kengetallen zijn: netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen), solvabiliteitsratio, structurele exploitatieruimte, grondexploitatie en belastingcapaciteit. De kapitaallastenratio is een eigen kengetal van gemeente Wageningen.

Financiële Kengetallen	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Netto schuldquote	13,5%	34,1%	11,6%
Netto schuldquote gecorrigeerd	9,6%	31,2%	8,3%
Solvabiliteitsratio	44,9%	42,3%	47,8%
Structurele exploitatieruimte	10,6%	7,1%	9,1%
Grondexploitatie	0,6%	0,4%	0,6%
Belastingcapaciteit	98,6%	95,1%	95,1%
Kapitaallastenratio	3,3%	2,8%	2,5%

Toelichting bij de kengetallen

Per kengetal geven we hieronder aan hoe het zich verhoudt tot de (streef)norm. Om de inzichtelijkheid te vergroten, begint ieder kengetal met een korte uitleg.

Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Om duidelijk te maken wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast, wordt de netto schuldquote berekend zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Voor het kengetal Netto schuldquote, zonder en met correctie, geldt de norm: Wageningen valt altijd in de categorie < 90.

De solvabiliteitsratio

Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale vermogen (balanstotaal). Voor het kengetal solvabiliteitsratio wordt uitgegaan van de volgende norm: Wageningen scoort niet lager dan 30%.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen op de lange termijn te voldoen. De solvabiliteitspositie geeft een indicatie van het aanwezige buffervermogen om financiële risico's en tekorten in de toekomst op te kunnen vangen.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten.

Bij een jaarrekening is er geen sprake van een raming na het rekeningjaar. Dus kan de beoordeling alleen goed zijn (als het rekeningjaar boven de 0 uitkomt), of onvoldoende (als het rekeningjaar onder de 0 uitkomt). Bij de jaarrekening geldt deze beoordeling overigens alleen voor de cijfermatige uitkomst van het kengetal. Voor de structurele exploitatieruimte geldt de streefnorm: de structurele exploitatieruimte van Wageningen is minimaal 0%.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor het kengetal Grondexploitatie wordt uitgegaan van de volgende norm: Wageningen valt altijd in de categorie < 20%.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente is ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De definitie van belastingcapaciteit is hier: woonlasten van een meerpersoonshuishouden, opgebouwd uit OZB, afvalstoffen- en rioolheffing. Voor het kengetal Belastingcapaciteit geldt de streefnorm: de Wageningse belastingcapaciteit is nooit hoger dan 105%.

Kapitaallastenratio

De kapitaallastenratio is de verhouding van de kapitaallasten ten opzichte van de totale exploitatielasten. Dit is een eigen kengetal van gemeente Wageningen. Voor het kengetal kapitaallastenratio geldt een voorlopige norm van maximaal 12%.

